

at kunne komme ind i andre Livsstillinger, de maae derfor holde ud, hvorledes det send saa gaaer; jeg indrømmer, at man endog saa kan fortsætte denne Betragtning noget længere, netop med Hensyn til det ikke ringe Antal Aspiranter til Embeder, som den ærede Rigsdagsmand har bragt under Omtale, thi endnu mindre kunne disse, efterat have opnaaet en Alder af i Reglen henved 30 Aar, tænke paa at staae ind paa andre Virksomheder, som tidligere kunde have staaet dem aabne. Men troer dog ikke den ærede Rigsdagsmand, at der efter nogen Tids Forsøb vil vise sig uheldige Følger af saadanne Slutningsmaader? Mig forekommer det, at det netop maa være Rigsdagens Opgave at see hen til; hvad de fremtidige Følger deraf ville blive. Dog, det er ikke alene de fremtidige Følger, hvorom der her er Spørgsmaal; thi der foreligger allerede noget Nærstående, nemlig det ulmodsigelige Factum, at man har maattet lade Pladser staae aabne ved de lærde Skoler, fordi Ingen meldte sig som Ansøger til de vacante Poster. Altsaa, i saa Henseende er man tidlig kommet paa det Standpunct, hvorpaa man upaatvileligt vil komme ogsaa ved andre Embedsstillinger, ved consequent at fortsætte det System, som det forekommer mig, at den ærede Rigsdagsmand har villet gjøre gjældende.

Jeg kan heller ikke undlade med det Samme at gjøre en anden Bemærkning med Hensyn til den ærede Rigsdagsmands hele almindelige Opfattelse af Loven, som forekommer mig høist paafaldende. Den ærede Rigsdagsmand sagde, at det var i høi Grad omineust — maaskee brugte han ikke dette Ord, men det var dog Tanken — at den første Reform, som der nu fremkom, netop gik i Retning af Latinitetens Udvikling og af en Udvidelse af de lærde Skoler. Jeg maa sige, at denne Øtring forekommer mig at være meget paafaldende; thi man kan dog ikke sige, at de Love, hvorom der nu er Spørgsmaal, gaae ud paa en Udvikling af Latiniteten, efter som de afkurrat gaae i modsat Retning, nemlig i Retning af at indskrænke Latiniteten, thi skal her i dette Tilfælde være Tale om „Reform“, saa er det aabenbart, at det er dertil, man ved

disse Love vil sigte. At Lærere ved de lærde Skoler, som have befundet sig under de meest trykkende Vilkaar, blivesatte i en bedre Stilling, staaer ialtfald paa ingen Maade i Forbindelse med Latinitetens Udvikling, selv om man vil kalde et saadant Skridt en „Reform“. Hovedsagen ved disse Love, og det, hvorved de staae i saa nær Forbindelse med hinanden, er netop, at de som anført gaae i modsat Retning af det, som den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning) paastod, at de gik ud paa, idet de tilsigte ved Siden af den lærde Underviisning i Skolen at skabe en Underviisning, som aldeles udelukker Latinen, og desforuden foreslaae en Forringelse af de lærde Skolers Antal, ved at nedlægge en, man kan maaskee sige, at det er forliden, at nedlægge een lærd Skole, men man kan dog umulig sige, at det er en Udvidelse af Latiniteten. Jeg troer saaledes, at den ærede Rigsdagsmands Opfattelse af de foreliggende Lovforslags hele Beskaffenhed har været mindre rigtig.

Jeg skal fremdeles tillade mig nogle Øtringer med Hensyn til et Par andre Momenter, som ere blevne fremhævede under Discussionen, og som have en meget mere almindelig Beskaffenhed. Jeg skal ikke opholde mig ved, hvad der blev yttret af Rigsdagsmanden for Præstø Amts 4de Valgkreds (Grundtvig) angaaende det Formelle ved Forelæggelsen af dette Lovforslag, thi jeg maa antage, hvad der ogsaa er yttret af en anden æret Taler, at det netop er i den fuldeste Overensstemmelse med, hvad der bestandigt er ønsket her i Thinget, at slige Forandringer netop ikke skee ved Finantsloven, men ved særegne Lovforslag. Naar fra flere Sider Spørgsmaalet om Almueskolelærernes Lønning og Almueskolevæsenets Reform er sat i Forbindelse med det foreliggende Lovforslag, saa er der allerede fra flere Sider antydet, hvad jeg maa erkjende som den rigtige Opfattelse navnlig af Ministeriets Stilling til denne Sag, og jeg kan i denne Henseende derfor fatte mig kort. Jeg har naturligviis, hvad de her foreliggende Love angaaer — det behøves neppe at siges — modtaget det Hele, eller dog det Bæsentligste, som en Arv; det er en Selsfølge, at Indholdet af disse Love allerede havde gennemgaaet en meget udsørlig,